

Vergaderjaar 2019–2020

35 499

Wijziging van de begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (VIII) voor het jaar 2020 (Vierde incidentele suppletoire begroting inzake intensivering aanpak tekorten in het onderwijs en de lerarenopleidingen)

Nr. 2

MEMORIE VAN TOELICHTING

A. ARTIKELSGEWIJZE TOELICHTING BIJ HET WETSVORSTEL

Wetsartikelen 1 tot en met 3

Wetsartikel 1

De begrotingsstaten die onderdeel zijn van de Rijksbegroting, worden op grond van artikel 2.3, eerste lid, van de Comptabiliteitswet 2016 elk afzonderlijk bij wet vastgesteld en derhalve ook gewijzigd. Het onderhavige wetsvoorstel strekt ertoe om voor het jaar 2020 wijzigingen aan te brengen in de departementale begrotingsstaat van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

Normaliter wordt nieuw beleid in uitvoering genomen nadat de Staten-Generaal de begrotingswet heeft geautoriseerd. Aangezien uitvoering van de spoedeisende maatregelen die in deze vierde incidentele suppletoire begroting zijn opgenomen in het belang van het Rijk zijn, niet kan wachten tot formele autorisatie van beide Kamers der Staten-Generaal, zal het kabinet de uitvoering van de maatregelen starten. Hiermee wordt gehandeld conform lid 2 van artikel 2.27 van de Comptabiliteitswet 2016. Voor de indiening van deze vierde incidentele suppletoire begroting is uw Kamer vooraf geïnformeerd via de brief van 16 juni 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 27923, nr. 410).

De in de begrotingsstaat opgenomen begrotingsartikelen worden in onderdeel B van deze memorie van toelichting toegelicht.

Wetsartikel 2

De vaststelling van de begrotingsstaat geschiedt in duizenden euro's.

Wetsartikel 3

Dit artikel regelt de inwerkingtreding van deze wet.

De Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap,
I.K. van Engelshoven

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
A. Slob

B. BEGROTINGSTOELICHTING

1. Inhoudelijke toelichting

Dit onderdeel van de memorie van toelichting bestaat uit een inhoudelijk deel en een artikelsgewijs deel. Vervolgens wordt per beleidsartikel een overzicht van de wijzigingen gegeven, inclusief toelichting. Daarbij worden mutaties groter of gelijk aan onderstaande staffel toegelicht:

Omvang begrotingsartikel (stand ontwerpbegroting in € miljoen)	Beleidsmatige mutaties (ondergrens in € miljoen)	Technische mutaties (ondergrens in € miljoen)
< 50	1	2
=> 50 en < 200	2	4
=> 200 < 1000	5	10
=> 1000	10	20

Deze Incidentele Suppletoire Begroting heeft betrekking op de extra middelen van € 28,5 miljoen die beschikbaar zijn gesteld bij Voorjaarsnota 2020 voor de aanpak van tekorten in het onderwijs en de lerarenopleidingen. De extra € 28,5 miljoen in 2020 wordt ingezet voor de uitvoering van een belangrijk deel van de noodplannen in de G5 (G4 en Almere), en voor versterking en flexibilisering van de lerarenopleidingen, met name voor zij-instromers in beroep en opleiding. Hierover is de Tweede Kamer geïnformeerd per brief van 16 juni 2020 (Kamerstukken II 2019/20, 27923, nr. 410). Daarnaast wordt met deze Incidentele Suppletoire Begroting een herprioritering binnen de OCW begroting verwerkt, waarmee € 9,0 miljoen is vrijgemaakt voor de subsidieregeling zij-instroom PO G5 (Kamerstukken II, 2019/20, 27 923, nr. 389).

2. Budgettaire consequenties beleidsartikelen

Beleidsartikel 1 Primair onderwijs

Tabel 1 Budgettaire gevolgen van beleid art. 1 (bedragen x € 1.000)

	Stand vastgestelde begroting 2020 incl. NvW en amendementen	Stand na suppletoire begroting 2020 (inclusief ISB's) ¹	Mutaties 4 ^e ISB 2020	Stand 4 ^e ISB 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	11.703.253	12.399.331	21.700	12.421.031	25.000	25.000	25.000	25.000
waarvan garantieverplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0
waarvan overig	11.703.253	12.399.331	21.700	12.421.031	25.000	25.000	25.000	25.000
Totale uitgaven	11.673.612	12.369.690	21.700	12.391.390	25.000	25.000	25.000	25.000
waarvan juridisch verplicht (%)								
Bekostiging	11.006.420	11.434.185	26.700	11.460.885	30.000	30.000	30.000	30.000
Hoofdbekostiging	10.687.581	11.108.216		11.108.216				
Bekostiging Primair Onderwijs	10.669.600	11.087.755		11.087.755				
Bekostiging Caribisch Nederland	17.981	20.461		20.461				
Prestatiebox	296.187	306.417		306.417				
Aanvullende bekostiging	22.652	19.552	26.700	46.252	30.000	30.000	30.000	30.000
Aanpak lerarentekort G5	0	0	26.700	26.700	30.000	30.000	30.000	30.000
Overig	22.652	19.552		19.552				
Subsidies (regelingen)	106.512	358.334	- 5.000	353.334	- 5.000	- 5.000	- 5.000	- 5.000
Regeling Onderwijsvoorziening jonggehandicapten	23.200	23200		23.200				
Nederlands onderwijs buitenland	12.600	12.600		12.600				

	Stand vastge- stelde begroting 2020 incl. NvW en amende- menten	Stand na suppletoire begroting 2020 (inclusief ISB's) ¹	Mutaties 4 ^e ISB 2020	Stand 4 ^e ISB 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Humanistisch vormend en godsdienstonderwijs	12.630	12.630		12.630				
Inhaal- en ondersteunings- programma's	0	242.000		242.000				
Overig	58.082	67.904	- 5.000	62.904	- 5.000	- 5.000	- 5.000	- 5.000
Opdrachten	11.296	4.897	0	4.897	0	0	0	0
Bijdrage aan agentschappen	33.145	39.396	0	39.396	0	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs	33.145	39.396		39.396				
Bijdrage aan ZBO's/RWT's	7.734	7.734	0	7.734	0	0	0	0
Stichting Vervangingsfonds en Participatiefonds	5.231	5.231		5.231				
UWV	2.503	2.503		2.503				
Bijdrage aan medeoverheden	508.505	525.144	0	525.144	0	0	0	0
Gemeentelijk onderwijsachter- standenbeleid	492.391	509.184		509.184				
Caribisch Nederland	16.114	15.960		15.960				
Bijdrage aan (andere) begrotings-hoofdstukken	0	0	0	0	0	0	0	0
Brede scholen	0	0		0				
Ontvangsten	26.961	26.961	0	26.961	0	0	0	0

¹ Kamerstukken II 2019/20, 35441, nr. 1, Kamerstukken II 2019/20, 35464, nr. 1, Kamerstukken II 2019/20, 35481, nr. 1.

Toelichting

Het financieel instrument Bekostiging wordt in 2020 verhoogd met € 26,7 miljoen. Dit betreft een verhoging van € 9,0 miljoen door interne verschuivingen vanuit Subsidies op artikel 1 en artikel 9. De overige € 17,7 miljoen betreft de overheveling van de middelen van de aanvullende post. De totale € 26,7 miljoen in 2020 wordt ingezet voor de aanpak van het lerarentekort in de G5 en voor de subsidieregeling zij-instroom po G5. De inzet van deze middelen wordt middels verschillende convenanten per stad vastgelegd.

Het financieel instrument Subsidies wordt in 2020 verlaagd met € 5,0 miljoen. Dit wordt ingezet voor een intensivering op de subsidieregeling zij-instroom G5.

Beleidsartikel 6. Hoger beroepsonderwijs

Tabel 2 Budgettaire gevolgen van beleid art. 6 (bedragen x € 1.000)

	Stand vastge- stelde begroting 2020 incl. NvW en amende- menten	Stand na supple- toire begroting 2020 (inclusief ISB's) ¹	Mutaties 4 ^e ISB 2020	Stand 4 ^e ISB 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	3.476.868	3.567.267	3.000	3.570.267	8.000	8.000	3.000	0
waarvan garantieverplichtingen	0	0	0	0	0	0	0	0
waarvan overig	3.476.868	3.567.267	3.000	3.570.267	8.000	8.000	3.000	0
Totale uitgaven	3.416.799	3.509.213	3.000	3.512.213	8.000	8.000	3.000	0
waarvan juridisch verplicht (%)		100%		99,99%				
Bekostiging	3.334.151	3.425.189	3.000	3.428.189	8.000	8.000	3.000	0
Hoofdbekostiging	3.193.490	3.280.278	3.000	3.283.278	8.000	8.000	3.000	0
Onderwijsdeel hbo ²	3.096.421	3.180.274	3.000	3.183.274	8.000	8.000	3.000	0
Deel ontwerp en ontwikkeling	85.259	87.836		87.836				

	Stand vastge- stelde begroting 2020 incl. NvW en amende- menten	Stand na supple- toire begroting 2020 (inclusief ISB's) ¹	Mutaties 4 ^e ISB 2020	Stand 4 ^e ISB 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Vouchers studievoorschot	0	0		0				
Bekostiging flexibel hoger onderwijs voor volwassenen	11.810	12.168		12.168				
Prestatiebox	140.661	144.911		144.911				
Studievoorschotmiddelen	140.661	144.911		144.911				
Subsidies (regelingen)	977	977	0	977	0	0	0	0
Overig	977	977		977				
Bijdragen aan agentschappen	13.766	14.822	0	14.822	0	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs	13.766	14.822		14.822				
Bijdragen aan ZBO's/RWT's	67.905	68.225	0	68.225	0	0	0	0
NWO: Praktijkgericht onderzoek hbo	53.265	53.265		53.265				
NWO: Promotiebeurs voor leraren	10.144	10.144		10.144				
Nederlands-Vlaamse Accreditatieorgani- satie (NVAO)	4.496	4.816		4.816				
Ontvangsten	1.213	1.213	0	1.213	0	0	0	0

¹ Kamerstukken II 2019/20, 35441, nr. 1, Kamerstukken II 2019/20, 35464, nr. 1, Kamerstukken II 2019/20, 35481, nr. 1.

² Inclusief de studievoorschotmiddelen voor specifieke stimulering van landelijke prioriteiten (10% van de studievoorschotmiddelen). In 2018 ook eenmalig de 90% studievoorschotmiddelen, die aanvullend tijdelijk voor één jaar onder het onderwijsdeel van de hoofdbekostiging zijn gebracht.

Toelichting

Het financieel instrument Bekostiging wordt in 2020 verhoogd met € 3,0 miljoen. Dit betreft een intensivering ten behoeve van de flexibilisering van en maatwerk op de lerarenopleidingen.

Beleidsartikel 9. Arbeidsmarkt- en personeelbeleid

Tabel 3 Budgettaire gevolgen van beleid art. 9 (bedragen x € 1.000)

	Stand vastge- stelde begroting 2020 incl. NvW en amende- menten	Stand na supple- toire begroting 2020 (inclusief ISB's) ¹	Mutaties 4 ^e ISB 2020	Stand 4 ^e ISB 2020	Mutatie 2021	Mutatie 2022	Mutatie 2023	Mutatie 2024
Verplichtingen	158.120	168.504	3.800	172.304	- 1.500	- 1.000	4.000	7.000
Totale uitgaven	168.518	168.504	3.800	172.304	- 1.500	- 1.000	4.000	7.000
waarvan juridisch verplicht (%)		96,1%		96,1%				
Bekostiging	37.619	41.052	0	41.052	2.000	3.000	8.000	11.000
Aanvullende bekostiging	37.619	41.052		41.052	2.000	3.000	8.000	11.000
Tegemoetkoming kosten opleidings- scholen	37.619	41.052		41.052	2.000	3.000	8.000	11.000
Subsidies (regelingen)	124.328	121.028	3.800	124.828	- 3.500	- 4.000	- 4.000	- 4.000
Lerarenbeurs	49.560	49.560		49.560				
Zij-instroom	50.096	52.146	1.000	53.146	- 3.500	- 4.000	- 4.000	- 4.000
Wet Beroep leraar en Lerarenregister	2.945	2.945		2.945				
Regionale aanpak lerarentekort	19.000	15.000	2.800	17.800				
Overige projecten	2.727	1.377		1.377				
Opdrachten	3.635	3.407	0	3.407	0	0	0	0
Onderzoek, ramingen en communicatie	3.635	3.407		3.407				
Bijdrage aan agentschappen	2.936	3.017	0	3.017	0	0	0	0
Dienst Uitvoering Onderwijs	2.936	3.017		3.017				
Ontvangsten	9.000	9.000	0	9.000	0	0	0	0

¹ Kamerstukken II 2019/20, 35441, nr. 1, Kamerstukken II 2019/20, 35464, nr. 1, Kamerstukken II 2019/20, 35481, nr. 1.

Toelichting

Het financieel instrument Subsidies wordt in 2020 verhoogd met € 3,8 miljoen. Dit betreft drie zaken; een eenmalige ophoging van € 5,0 miljoen van de subsidieregeling zij-instroom voor alle sectoren po, vo en mbo, een verschuiving van € 4,0 miljoen van de subsidieregeling korte scholingstrajecten vo naar artikel 1 voor de subsidieregeling zij-instroom PO G5 en tot slot een eenmalige ophoging van de subsidie regionale aanpak lerarentekort van € 2,8 miljoen.